

BUTLLETÍ INFORMATIU

Núm. 15 • Abril 2018

GESCO

GRUP D'EX SÍNDICS I EX CONSELLERS GENERALS

ÍNDEX

- Salutació del President 2-3
- Editorial 4-5
- Assistència a l'Assemblea, *Bureau* i Seminari organitzat per la FP-AP 6
- Assemblees Generals de l'AESCO del 2017 7-9
  - Assemblea General ordinària del 27 d'abril de 2017
    - Discurs del Sr. Nemesi Marqués Oste
  - Assemblea General extraordinària del 20 de juny de 2017
- Assemblea General del GESCO del 2017 10
- Activitats Socials..... 10-13
  - Visita d'una delegació d'antics parlamentaris de l'Assemblea Nacional de França
  - Dinar de Germanor
    - Discurs del Sr. Jordi Farràs Forné
  - Proposta d'iniciatives
- Article d'opinió..... 14-15
- Número d'associats 2018..... 16
- Full de preinscripció per a nous membres de ple dret i observadors..... 17

SALUTACIÓ

Benvolguts companys, membres del GESCO.

Aproximativament ja fa un any que es va publicar el nostre darrer butlletí informatiu.

En el tretzè butlletí informatiu s'anunciava que estaven a punt de *madurar els brots verds dels quals parlàvem ja feia temps*. Aquests *brots verds* es veien reflectits en el Projecte de Llei de creació del GESCO. En el moment de confecció del referit butlletí, l'esmentat Projecte de Llei encara es trobava a tràmit parlamentari. Poc després, el Consell General en la sessió del dia 29 de març de 2017 va aprovar per unanimitat la *Llei 5/2017, de creació del Grup d'Ex Síndics i Ex Consellers Generals (GESCO)*. L'entrada en vigor d'aquesta llei representa un gran honor i satisfacció pel conjunt d'Ex Síndics i Ex Consellers Generals. D'una banda, veiem assolit l'un dels objectius que perseguim des de fa temps, i d'altra banda, el Consell General ens reconeix com a entitat institucional d'utilitat pública i interès general que representa històricament un gran valor moral i intel·lectual que pot ésser d'utilitat per enriquir el debat parlamentari. Així doncs, la *Llei 5/2017, de creació del Grup d'Ex Síndics i Ex Consellers Generals (GESCO)* estableix en seu article 6 que *"el GESCO podrà emetre un informe, no vinculant, sempre a demanda de dues terceres parts dels consellers general en exercici, a través de la Junta de Presidents, sobre qüestions que es trobin a tràmit parlamentari al Consell General. En especial, es podrà demanar l'informe sobre aquelles matèries que foren legislades i tractades de manera aprofundida en anteriors legislatures, quan l'experiència dels ex-consellers pugui enriquir el debat parlamentari del moment"*. Malgrat no prosperar, dita casuística es presentà ràpidament, omplint-nos d'alegria.

De l'Assemblea General ordinària del GESCO del dia 20 de juny de 2017 en sorgí una proposta d'activitat que es va prendre en consideració. La referida proposta d'iniciativa consisteix en que el GESCO es posi a disposició del professorat de les classes d'institucions andorranes impartides pels tres sistemes educatius del Principat d'Andorra per tal de desenvolupar el sentiment d'andorranitat en el si de la joventut escolaritzada i contribuir així a difondre prop de l'alumnat d'una manera més lúdica i interactiva el funcionament del Parlament Andorrà i trametre llur experiència en tant que Ex Síndics i Ex Consellers Generals. El Ministeri d'Educació i Ensenyament Superior acollí amb bons ulls dita iniciativa trobant-se a dia d'avui en fase d'estudi. No obstant, per poder dur-ho a terme necessitem, evidentment, membres voluntaris que acceptin d'intervenir periòdicament en les aules escolars. Animeu-vos a participar-hi, comptem amb vosaltres!

Des de la Junta Directiva ens esforcem per donar vida al Grup. A més dels viatges que els nostres delegats han efectuat a l'estranger en el marc de l'*Association européenne*

des anciens parlementaires des pays membres du Conseil de l'Europe, dels quals som membres, la Junta Directiva ha mantingut nombroses reunions amb autoritats del país. A títol d'exemple cito les dues reunions mantingudes amb el M.I. Sr. Vicenç Mateu Zamora, Síndic General, dues altres reunions mantingudes amb representants del Ministeri d'Educació i d'Ensenyament Superior, així com la reunió mantinguda amb el M.I. Sr. Jordi Cinca Mateos, Ministre de Finances.

No voldria finalitzar aquesta presentació sense agrair a tots i cadascun dels membres del GESCO i de la Junta directiva, pel seu compromís i la dedicació que han mostrat i que mostren en tot moment perquè tota aquesta feina tingui conseqüències favorables pel nostre país.

Esperant que aquest butlletí informatiu sigui del vostre grat, us en desitjo una bona lectura, així com una feliç Assemblea General.

EL PRESIDENT

EDITORIAL

A la salutació del President que obria el Butlletí Informatiu núm.14 corresponent a l'any 2017, ja es podia llegir l'esperança que havia causat el dipòsit prop de Sindicatura, i per part de tots els grups parlamentaris, d'una Proposició de Llei amb l'objectiu de donar un millor reconeixement als ex-síndics i ex-consellers.

El President parlava al respecte d'una "gestació de molts anys" i tenia tota la raó al respecte. Efectivament, des de la mateixa creació de l'AESCO constituïda oficialment el 12 de març de 2003, es feia sentir la imperiosa necessitat de tractar diferentment aquesta agrupació d'ex-polítics, o sigui de persones que en definitiva havien consagrat una part, sovint molt important, del seu temps i de la vida als afers públics i a la salvaguarda de l'interès general.

La figura jurídica de l'associació, sola alternativa que es tenia a la figura de la societat mercantil, apareixia no solament com a massa rígida, encorsetada, sinó també com a ben poc apropiada a la noble causa que es volia defensar.

I tant és així que, des del 2003, incansablement, el President i la Junta de Govern mantingueren innombrables reunions tant amb els Síndics i Subsíndics successius com amb els presidents dels diferents partits polítics per convèncer-los de la inadequació de la figura de l'associació i alhora de l'obligació consegüent de crear per llei un nou ens singular, el GESCO.

És cert que mai cap síndic ni subsíndic es va oposar frontalment a la proposta que se'ls formulava. També és cert, però, que el treball legislatiu intens que es duu a terme al Consell General, i més especialment encara des de l'entrada en vigor de la Carta Magna, va fer que s'anava donant llargues a la Junta de Govern, de mandat legislatiu en nous comicis, fins que, sota l'impuls del nostre difunt company Francesc Forné (epd), es va presentar a Sindicatura un avantprojecte de proposició de llei ja redactat.

A partir d'aquest moment, les reunions es van desencadenar a bon ritme amb tots els partits polítics, fins que s'assolí el dipòsit a Sindicatura de la proposició de llei en el seu redactat final per part de tots els partits polítics. I és una ocurrència tan poc freqüent que només ens en podem congratular tots.

Finalment, el dia 29 de març de 2017, el Consell General va aprovar per unanimitat la Llei 5/2017, de creació del Grup d'Ex Síndics i Ex Consellers Generals (GESCO), altra ocurrència excepcional de la qual congratular-se plegats.

L'exposició de motius d'aquesta llei constitueix per se un reconeixement de la tasca del que fins llavors havia estat l'AESCO, atès que es refereix a la "tasca lloable" duta a terme per l'associació així com a la seva "col·laboració desinteressada a esdeveniments socials", tot i reconeixent, per fi, que aquesta entitat "sobrepassa l'àmbit de la Llei qualificada d'associacions".

En coherència amb aquesta part expositiva, l'article 1 de la llei reconeix al GESCO la naturalesa d'"entitat institucional d'utilitat pública i interès general", ben lluny del tractament genèric i massificat atorgat a les simples associacions.

Les posteriors disposicions de la llei i els estatuts que la desenvolupen confirmen i garanteixen, com no podria ser d'una altra manera, el funcionament democràtic del GESCO i del seu òrgan de govern.

I si el GESCO conserva, naturalment, totes les competències que l'AESCO ja tenia reconegudes a través dels seus estatuts, ens sembla molt important recalcar les noves disposicions del segon paràgraf de l'article 6 de la Llei, el qual textualment disposa que: "(...) el GESCO podrà emetre un informe, no vinculant, sempre a demanda de dues terceres parts dels consellers generals en exercici, a través de la Junta de Presidents, sobre qüestions que es trobin en tràmit parlamentari al Consell General. En especial, es podrà demanar l'informe sobre aquelles matèries que foren legislades i tractades de manera aprofundida en anteriors legislatures, quan l'experiència dels ex-consellers pugui enriquir el debat parlamentari del moment."

L'addició d'aquesta nova competència no constitueix solament una reiteració del reconeixement als ex-consellers per la seva anterior feina al servei del país sinó que pot permetre als consellers generals en exercici, tant presents com futurs, treure tot el fruit de l'experiència política dels que els precediren en tan alt càrrec.

Només ens em podem felicitar.

Donem ensems les gràcies a totes aquelles persones que han contribuït a l'elaboració i adopció de la Llei 5/2017, la "nostra" llei.

LA SECRETÀRIA

ASSISTÈNCIA A L'ASSEMBLEA, *BUREAU* I SEMINARI ORGANITZAT PER LA FP-AP

Un any més la delegació del GESCO integrada per la Sra. Rosa Maria Mandicó i el Sr. Xavier Montané va assistir a les reunions del *Bureau* i de l'Assemblea General que es van celebrar a Paris, seu de la FP-AP, el dia 9, 10 i 11 de març de 2017.

Tanmateix, la Sra. Rosa Maria Mandicó i el Sr. Isidre Baró van assistir al seminari sobre "Les Apàtrides" i a la reunió del *Bureau* que va tenir lloc el propassat 2, 3 i 4 de novembre de 2017 a Malta.

ASSEMBLEES GENERALS DE L'AESCO DEL 2017

En el transcurs del darrer any s'han celebrat dues Assemblees Generals.

ASSEMBLEA GENERAL ORDINÀRIA DEL 27 D'ABRIL DE 2017

En l'Assemblea celebrada el dia 27 d'abril de 2017, es va aprovar la liquidació del pressupost de l'exercici anterior, el pressupost de l'exercici en curs i la quota social.

Es va sotmetre a la consideració dels associats el programa d'activitats socials realitzat, així com la proposta d'objectius per l'any següent i l'elecció de la Junta Directiva.

A continuació es va celebrar el tradicional dinar de germanor seguit de la conferència-loqui a càrrec del Sr. Nemesi Marqués, exrepresentant personal del Copríncep Episcopal.

ASSEMBLEA GENERAL EXTRAORDINÀRIA DEL 20 DE JUNY DE 2017

En l'Assemblea celebrada el dia 20 de juny de 2017, els socis de l'AESCO van acceptar ser automàticament integrats al GESCO, traspasar el patrimoni de l'AESCO al GESCO i dissoldre l'AESCO.

DISCURS

SR. NEMESI MARQUÉS OSTE

En acabar el dinar tingué lloc un col·loqui entre els membres de l'AESCO i l'invitat en aquesta ocasió, l'Exrepresentant personal del Copríncep episcopal.

Nemesi Marqués començà per a agrair la invitació, que li donava la oportunitat joiosa de trobar-se novament amb els Ml. Srs. Síndic i Subsíndica, amb el President de l'AESCO, Sr. Josep Marsal, amb Ex Síndics i amb l'Ex Cap de Govern, Sr. Oscar Ribas i antics Consellers Generals.

La presència de les persones, amb les que havia compartit una quarantena llarga d'anys, la responsabilitat de treballar per Andorra, li recordava totes les etapes del desenvolupament del Principat fins a la Constitució de 1993; un camí compartit per la meta comuna del bé del País. Personalment es sentia profundament reconegut a tot el que Andorra i les seves autoritats li havien aportat com una experiència única i inoblidable.

Volgué expressar també un reconeixement molt especial a totes les autoritats del Copríncep francès, en les que trobà lleialtat, confiança i la recerca del millor per a Andorra. Evocà molt en particular la figura del Delegat Permanent, Gilbert Carrère, durant la presidència de Georges Pompidou, a qui, més enllà de l'amistat personal, tenia com un mestre del "savoir faire" en l'exercici de les responsabilitats enfront d'Andorra.

En el col·loqui s'assenyalà a Gilbert Carrère com a personatge clau en la trobada del Coprínceps Pompidou i Martí a Cahors.

Nemesi Marqués confirmà el fet, recordant que Carrère s'acomiadà després de ser nomenat per a una alta responsabilitat a l'Elisi. El Copríncep Joan Martí li feu l'encàrrec d'expressar a Georges Pompidou el seu desig de que els Coprínceps es trobessin personalment com a signe d'unitat i per a compartir la seva visió del futur del Principat d'Andorra. Unes setmanes més tard ja s'havia concertat la trobada a Cahors, prop de Cajarc, on Pompidou passava les vacances. Va tenir lloc en el Bisbat. Un conjunt d'elements que facilitaven el protocol en un equilibri d'igualtat.

Nemesi Marqués, que assistí amb Carrère a la trobada, explicà la sintonia que des del primer moment s'establí entre Pompidou i Martí, i que possibilità un principi d'acord entorn a algunes reformes institucionals: endegament prudent de la presència d'Andorra a l'exterior, renovació dels òrgans de l'administració de justícia, etc. I sobretot l'obertura d'un canal directe de comunicació personal entre els Coprínceps davant dels assumptes de major envergadura. Nemesi Marqués lamentà que el dit esperit de Cahors no es mantingués amb la mateixa profunditat en l'àmbit de les relacions personals entre Coprínceps, després de la mort de Georges Pompidou. Una percepció que fou compartida pels participants en el col·loqui. No obstant, entre els Serveis dels Coprínceps, i molt en particular entre les Delegacions Permanents, es mantingué una cooperació estreta i una comprensió mútua en els pocs punts de vista en els que podien subsistir divergències.

En el marc franc i obert del col·loqui es plantejà el tema de la transformació d'Andorra en una república. Nemesi Marqués afirmà que el plantejament l'havia conegut de certs articles apareguts en la premsa o en les xarxes i que no podia opinar sobre la base d'adhesió sociològica que el tema podria tenir.

Afirmà igualment que, des d'un punt de vista jurídic-institucional, un canvi del règim polític actual pertany exclusivament al titular de la sobirania i del poder constituent, que és el Poble andorrà. No obstant, i com a opinió personal, pensava que a Andorra no li convenia apartar-se del capteniment, recomanat per la Màxima 52 del "*Manual Digest*", de no reconèixer cap altra sobirania que la pròpia, representada històricament pels seus Coprínceps, així com dels riscos per a la independència efectiva del País derivada del seu veïnatge asimètric. En aquest darrer sentit la història demostrava que el Copríncipat havia sigut la clau per a mantenir la identitat, integritat i la mateixa existència d'Andorra.

El col·loqui aprofundí en les característiques pròpies del Copríncipat andorrà, en comparació amb els altres petits Estats d'Europa, caracteritzat per una major complexitat: per la dualitat, per la vinculació personal dels Coprínceps ja sigui a l'Església catòlica ja sigui a la Presidència de la República francesa, com també per la menor quota d'exercici de poder públic atribuït constitucionalment al Cap de l'Estat andorrà. Una situació, no obstant, que afavoria la democràcia interna, mantenint però, per als Coprínceps l'alta funció de vetllar i promoure el respecte de la voluntat del Poble, en el que resideix exclusivament el poder constituent, expressada per la Constitució del Principat i, al ensems, una funció emparradora -metaconstitucional- que els Coprínceps podien exercir en situacions d'alt risc.

En el marc d'aquestes consideracions, Nemesi Marqués va voler fer una referència al pensament del Copríncep Joan Martí, gran impulsor de la constitucionalització de les institucions; pensament traduït en algunes línies de major exigència i rigor en el disseny constitucional. Testimonià que el Copríncep tenia la percepció, obtinguda per un coneixement aprofundit dels diversos sectors socials del País, que si la institució dels Coprínceps s'afeblia sensiblement en el nou ordre derivat del procés constituent, es corria el risc que el referèndum de la Constitució no assolís una majoria que tradís una adhesió inqüestionable a la reforma que el País necessitava i demandava majoritàriament.

Nemesi Marqués expressà la seva opinió d'una certa difracció de la lletra i de l'esperit de la Constitució, sobretot en les lleis adoptades en el període immediat a la promulgació de la Constitució (l'any 1993), en aplicació de les quals els Copríncep foren privats de poder vetllar eficaçment sobre el seu respecte per les vies establertes en la mateixa Constitució. Les observacions posteriors formulades, en un primer moment per ambdós Coprínceps i, posteriorment, per una proposta de reforma legal per part dels Copríncep francès, no foren tingudes en compte. En opinió de Nemesi Marqués aquells precedents no foren aliens a una dinàmica de minvar les institucions andorranes dissenyades laboriosament en el procés constituent i de propiciar concurrències, interiors i exteriors, vers objectius incerts.

ASSEMBLEA GENERAL DEL GESCO DEL 2017

En l'última Assemblea ordinària, celebrada el 20 de juny de 2017, es van aprovar els estatuts i es va procedir a l'elecció de la Junta Directiva del GESCO.

ACTIVITATS SOCIALS

VISITA D'UNA DELEGACIÓ D'ANTICS PARLAMENTARIS DE L'ASSEMBLEA NACIONAL DE FRANÇA

Un grup de dotze exparlamentaris francesos van visitar el propassat 7 de juliol de 2017 el Consell General i la Casa de la Vall, on van ser acollits pel M.I. Sr. Vicenç Mateu Zamora, Síndic General.

La seva visita al país es va allargar tres dies, permeten així a la delegació dels antics parlamentaris francesos apreciar d'altres facetes d'Andorra com el museu Casa d'Areny-Plandolit, la Farga Rosell, el museu Etnogràfic Casa Cristo, el mirador del Roc del Quer i el Santuari de Nostra Senyora de Meritxell. L'estada al Principat va finalitzar amb un sopar de gala ofert pel Síndic General, on autoritats del país van compartir taula amb els representants francesos i els membres de la Junta Directiva del GESCO.

DINAR DE GERMANOR

El dia 28 de novembre de 2017, es va celebrar el tradicional dinar de germanor on va assistir com a conferenciant el Sr. Jordi Farràs, Ex Síndic General, el qual va centrar la seva exposició en un recull històric del paper dels Coprínceps al Principat, així com sobre temes d'actualitat centrats sobre la sobirania del país.

PROPOSTA D'INICIATIVES

Durant el transcurs d'aquest darrer any, el GESCO ha estat l'impulsor de tres propostes d'iniciatives que s'estan estudiant.

La primera proposta d'iniciativa consisteix en posar-se plenament a disposició per explicar de primera mà prop de les classes d'institucions andorranes impartides pels tres sistemes educatius del Principat d'Andorra, les seves respectives experiències i anècdotes en tant que Ex Síndics i Ex Consellers Generals i contribuir així a difondre prop de l'alumnat d'una manera més lúdica i interactiva el funcionament del Parlament Andorrà.

La segona proposta d'iniciativa consisteix amb la confecció d'una exposició permanent de capes d'Ex Consellers Generals i Ex Síndics.

La tercera proposta d'iniciativa consisteix amb la creació d'un museu de la història d'Andorra doncs el GESCO estima que es tracta d'una necessitat inherent per qualsevol país que d'una forma fàcil i entenedora vulgui donar a conèixer els seus orígens, història i transicions.

DISCURS SR. JORDI FARRÀS FORNÉ

La meva intervenció d'avui la centraré en la figura tant sui generis del nostre estat com és el copríncipat.

En primer lloc el meu agraïment a dos grans estadistes com varen ésser l'episcopal Joan Martí Alanís amb la seva constant preocupació per assegurar al màxim la sobirania d'Andorra i per consegüent garantir-ne la supervivència, i François Mitterrand amb el seu suport incondicional al procés constituent.

Si fa uns anys es qüestionava en alguns cercles polítics la utilitat de la figura del copríncipat, un esdeveniment com la intervenció del copríncep, François Hollande, per tal d'assegurar la liquiditat i per consegüent viabilitat del sistema financer d'Andorra en l'àmbit internacional durant l'esclat de la crisi de BPA són una clara demostració de la seva necessitat, d'altra part la recent trobada dels nostres coprínceps a París és una mostra de la seva vitalitat. Potser aquests esdeveniments han permès a alguns dels nostres conciutadans obrir els ulls sobre la nostra fragilitat i per consegüent la necessitat que Andorra té dels seus coprínceps però alhora cal mirar enrere per copsar-ne la importància per la continuïtat d'Andorra com a estat.

Cal doncs atendre les lliçons de la història, recordant que el desenvolupament institucional del principat d'Andorra, en el decurs de més de vuit segles, està vinculat a la interacció dels coprínceps i dels òrgans de govern de base popular. Aquesta interacció és la raó última, no només de l'existència del nostre país enclavat entre dos grans estats, sinó de la seva progressiva configuració com a entitat distinta, independent i sobirana.

Cal també recordar que els coprínceps han operat històricament des de la dualitat i asimetria.

La dualitat sorgeix en el marc del feudalisme, inicia la seva configuració en la segona meitat del segle XIII i es consolida plenament en els segles posteriors. La asimetria és canviant, a resultes de les vicissituds històriques en el què es situa la institució de cadascun dels coprínceps: l'església catòlica i Espanya i molt a l'inici el Comte d'Urgell i posteriorment el bisbe d'Urgell per part del copríncep episcopal; i per part del copríncep francès la història és una mica més llarga i tortuosa, el comtat de Foix, posteriorment el de Bearn i regne de Navarra, que va culminar amb la corona francesa amb Henri IV, passant pel trasbals de la revolució francesa i posteriorment el restabliment per l'emperador Napoleó de la figura del copríncep, arribant fins als nostres dies amb la figura del president de la república.

La asimetria canviant dels coprínceps actua no solament en l'àmbit de les relacions entre coprínceps, amb accions no sempre concurrents no sempre conjuntes, sinó també enfront de les institucions de base popular. La interacció que es va establir històricament entre aquests tres pols, que hem retrobat quan vam procedir al procés constituent, no

ha constituït a llarg termini un impediment per al desenvolupament progressiu de les institucions andorranes, ans el contrari ha permès assumir la plena sobirania d'Andorra. La interacció de la asimetria ha propiciat un sistema subtilment contra pesat, com si d'una mena de dialèctica hegeliana de tesi-antitesi es tractés, que ha conduït a una síntesi favorable als valors i al progrés històric del poble andorrà. Aquesta ha estat la clau de la subsistència d'Andorra al llarg dels segles que ha permès l'assoliment de la plena sobirania per part del poble andorrà. El nostre copríncipat que cal mantenir, enfortir i defensar dels atacs interessats que orquestren aquells que desconeixent les lliçons de la nostra història mil·lenària volen implantar una nova organització institucional aliena al nostre poble. La nostra comunitat aspira a tenir una vida tranquil·la i pacífica sense extravagàncies ni experiments. La gent andorrana vol defensar el copríncipat, Andorra sense coprínceps no seria Andorra.

Si em permeteu faré uns comentaris sobre alguns temes d'actualitat centrats sobre la nostra sobirania que són alhora objecte de preocupació per al nostre futur i que necessiten de la col·laboració dels nostres coprínceps.

En primer lloc, el futur acord d'associació amb la Unió Europea s'ha d'encarar tenint molt clar que una cessió de sobirania a un organisme supranacional tan potent com és la Unió Europea és a la pràctica irreversible, doncs avis per als nostres governants: s'ha de tenir el màxim de cura en el moment de prendre compromisos que puguin malmetre la nostra sobirania.

En segon lloc, no en va Andorra en les seves relacions internacionals al llarg de la seva història ha estat sempre respectuosa del principi de neutralitat, procurant sempre no interferir en els assumptes interns d'altres estats i més encara quan són propers en l'actualitat recent aquest principi rector ha quedat com a mínim en entredit.

En tercer lloc, algunes temàtiques socials com l'avortament, l'eutanàsia... han de ser objecte d'una reflexió aprofundida per evitar el franquejament de línies vermelles que poden posar amb entredit el copríncipat.

La meua mirada allunyada de la política del dia a dia, em porta no obstant a pensar que actualment sobre tecnicisme polític i falta visió de futur, es treballa més per a una política electoralista, veure el culebró del futur candidat a cap de govern de DA o els cants de sirena per dividir si cap una oposició, ja de per si molt esquinçada que per definir un projecte polític per al nostre país que es deixa en mans d'un futur acord amb la Unió Europea i d'una política d'obertura econòmica que analitzada retrospectivament comporta més problemes que avantatges sense parlar del futur casino i deixant de banda temes cabdals per al nostre futur com la nacionalitat i la immigració.

El futur d'Andorra passa primordialment per creure en nosaltres mateixos, els andorrans.

Jordi Farràs Forné

ARTICLE D'OPINIÓ

El 14 de març proppassat celebràvem el 25è aniversari de l'aprovació de la Constitució pel Poble andorrà. La primera i la única Constitució que ha regentat la vida pública del nostre país. Aquest acte, que és produït ja fa 25 anys, propicià una transformació tan gran de les institucions de la nostra nació, una modificació tan important del marc de la governabilitat, que tinc tendència a comparar-ho amb el que succeí al nostre Estat veí del nord l'any 1789. Allà la Revolució fou violenta i molt sagnant. Aquí en canvi, tot va succeir d'una forma més pacífica, extrem que ens va permetre passar de "l'Ancien Régime" a una societat moderna assimilable a qualsevol nació del nostre entorn, on es van fer desaparèixer institucions que ens venien de molt lluny, dels Preatges i que eren detentores del poder real en el nostre Estat. Tothom sap que parlo dels "Delegats Permanents" i dels "Veguers". Per la supressió d'aquests càrrecs no va ésser necessària la utilització de la guillotina, es va fer molt pacíficament, amb la participació fins i tot molt activa, de les persones que en aquell moment ostentaven aquelles funcions ja que participaren, al costat dels representants dels Co-Prínceps, a totes les reunions de la Comissió de negociació de la Constitució.

Desconec si tothom en va ser conscient en aquell moment, però sense treure cap mèrit als negociadors, el resultat d'aquell acte no va ser únicament l'obra de les persones que participaren a la redacció de la Carta Magna sinó que també fou l'assoliment d'unes reivindicacions dirigides als Senyors feudals i promogudes pels andorrans des de sempre. Reivindicacions en forma d'actes de resistència oposades als Senyors feudals, primer, i als Co-Prínceps, després, actes pacífics, de baixa intensitat però de manera permanent en totes les èpoques. Citaré un exemple però se'n podrien citar d'altres, es tracta de les dues Concòrdies signades, els anys 1162 i 1176, respectivament, entre els andorrans i el Bisbe d'Urgell en funcions en cada una d'aquestes dues dates. Era el moment en que el sistema feudal imperava en tota Europa, el moment en que els Senyors feudals gaudien de tots els poders, el moment en que el nostre Comte, el Comte d'Urgell va decidir traspasar tots els drets que tenia sobre Andorra a un altre jerarca de la zona, el Bisbe d'Urgell. Sembla que aquest canvi de Senyor, compte tingut de l'època en que això succeïa, s'havia de desenvolupar sense altre entrebanc. Però no fou així, perquè els súbdits de les Valls ho acceptessin van haver de signar unes "Concòrdies" amb la participació de delegats del poble andorrà en la primera i dels caps de casa en la segona. El malestar dels andorrans es trobava reflectit en els preàmbuls dels dos textos: "*Sigui conegut de tothom que durant molt temps hi hagué un conflicte entre el Sr. Bernat, Bisbe d'Urgell i els Canonges de la seva Seu amb els homes d'Andorra*" (1162); "*Sigui notori que hi hagué un llarg litigi entre els Bisbes d'Urgell, especialment el Sr. ARNAU i els homes d'Andorra*" (1176).

Aquests litigis entre els homes d'Andorra i els Senyors duraren fins el 14 de març del 1993, amb uns nivells d'intensitat variable segons les èpoques però els homes d'Andorra, convençuts d'esser els veritables sobirans d'aquelles Valls, amb astúcia, paciència, constància i perseverança van resoldre aquests problemes, sempre pacíficament.

Aquell 14 de març, finalment, el Poble Andorrà lliurement ratificà l'existència dels dos Co-Prínceps amb una majoria important i això malgrat haver assolit, amb la Constitució, tots els objectius pels quals, durant segles havien lluitat llurs avant passats, però sabien que, malgrat tot, els Co-Prínceps ens havien ajudat a conservar el nostre país independent dels dos grans Estats veïns i que pel mateix motiu encara els necessitem a dia d'avui i en un futur.

Josep Marsal Riba

Número d'associats desembre 2017

1. Vicenç Alay Ferrer
2. Marcel Albós Riba
3. Jordi Alcobé Font
4. Miquel Aleix Areny
5. Pere Altimir Pintat
6. Miquel Àlvarez Marfany
7. Susagna Arasanz Serra
8. Guillem Areny Areny
9. Francesc Areny Casal
10. Josep Areny Fité
11. Maria Teresa Armengol Bonet
12. Miquel Armengol Pons
13. Antoni Armengol Vila
14. Lluís Babi Pícolo
15. Gerard Barcia Duedra
16. Isidre Baró Cabanes
17. Modest Baró Moles
18. Enric Casadevall Medrano
19. Josep Casal Casal
20. Miquel Casal Casal
21. Josep Cases Baró
22. Robert Cassany Vila
23. Francesc Cerqueda Pascuet
24. Jordi Cinca Mateos
25. Marc Codina Travesset
26. Jordi Cots Naudi
27. Jordi Daban Alsina
28. Enric Dolsa Font
29. Antoni Duró Baró
30. Josep Duró Coma
31. Xavier Espot Miró
32. Josep Maria Farré Naudi
33. Jordi Farràs Forné
34. Pere Font Moles
35. Lurdes Font Puigcernal
36. Pere Font Vergés
37. Olga Forné Angrill
38. Marc Forné Molné
39. Josep Mª Garrallà Coma
40. Josep Garrallà Rossell
41. Bernadeta Gaspà Bringeret
42. Albert Gelabert Grau
43. Jordi Jordana Rossell
44. Joan Jordi Areny
45. Marcel Llovera Massana
46. Magi Maestre Campderrós
47. Maitena Manciet Fouchier
48. Rosa Maria Mandicó Alcobé
49. Agustí Marfany Puyoles
50. Josep Marsal Riba
51. Pere Marsenyach Torres
52. Conxita Marsol Riart
53. Jaume Martí Mandicó
54. Joan Martínez Benazet
55. Josep Mª Mas Pons
56. Jordi Mas Torres
57. Daniel Mateu Melcion
58. Joaquim Miró Bernadó
59. Pere Moles Aristot
60. Lluís Molné Armengol
61. Francesc Molné Torres
62. Joan Monegal Blasi
63. Xavier Montané Esplandiú
64. Josep Montané Pons
65. Francesc X. Mora Baron
66. Francesc Mora Planes
67. Bonaventura Mora Riba
68. Francesc Mora Sagués
69. Josep Àngel Mortés Pons
70. Joan Naudi Ambatlle
71. Miquel Naudi Clop
72. Climent Palmitjavila Torres
73. Marc Pintat Forné
74. Clara Pintat Rossell
75. Albert Pintat Santolària
76. Antoni Puigdellívol Riberaygua
77. Enric Pujal Areny
78. Joan Pujal Areny
79. Maria Reig Moles
80. Maria Pilar Riba Font
81. Òscar Ribas Reig
82. Bonaventura Riberaygua Miquel
83. Antoni Riberaygua Sasplugas
84. Josep Antón Ribes Roca
85. Bibiana Rossa Torres
86. Eduard Rossell Pujal
87. Gilbert Saboya Sunyé
88. Estanislau Sangrà Font
89. Joan Santamaria Terré
90. Jordi Serra Malleu
91. Enric Tarrado Vives
92. Joan Tomàs Roca
93. Isidre Torres Pons
94. Guillem Valdés Alemany
95. Carles Verdaguer Pujantell
96. Meritxell Verdú Marquilló

GESCO

Grup d'Ex Síndics i Ex Consellers Generals

**FULL DE PREINSCRIPCIÓ PER A
NOUS MEMBRES DE PLE DRET I OBSERVADORS**

Andorra la Vella, _____ de _____ de 20 _____

El/La sotasignat/ada _____, de
nacionalitat andorrana, titular del passaport núm. _____ amb
domicili a _____,
havent exercit el càrrec públic de:

- síndic/a general, durant el període: _____
- subsíndic/a general, durant el període: _____
- conseller/a general, durant el període: _____

Manifesta la seva voluntat d'adherir-se a l'Associació d'exsíndics i
exconsellers generals. I per això signa la present.

Domiciliació bancària:

Banc: _____

Nº de compte IBAN: _____

Número de telèfon: _____

E-mail: _____

GESCO

GESCO

Grup d'Ex Síndics i Ex Consellers Generals
Carrer de la Vall, 28 · AD500 Andorra la Vella · Tel.: 877 877 · Fax: 869 863